

SOME RIGHTS RESERVED

Detta verk är licensierat under Creative Commons Erkännande-Icke-kommersiell-Ingå bearbetningar 2.5 Sverige licens. För att se en kopia av denna licens, besök <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/2.5/se/> Verket har publicerats i www.globalarkivet.se.

ILLUSTRATION: JAN-ÅKE ERIKSSON

Vad är ett liv värt?

DEN SENASTE VECKAN HAR, efter årtal av forskningsbakslag, äntligen ett hopp tänts i fråga om ett kommande hiv-vaccin. Detta sedan preliminära resultat från världens hittills mest framgångsrika försök att framställa ett vaccin presenterats på en konferens i Paris. Det nya vaccinet minskade smittoriskerna med ungefär 30 procent bland de 16 000 personer som deltog i studien i Thailand.

Tilläggs bör dock att dessa resultat ännu inte är publicerade i någon vetenskaplig tidskrift och att det finns forskare som ifrågasätter hur statistiskt säkerställda resultaten faktiskt är.

ATT VÄRLDEN BEHÖVER ETT VACCIN mot hiv är alla överens om. För vi vet vad hiv/aids-epidemin inneburit av mänskligt lidande och död för miljoner och åter miljoner människor, framför allt i södra Afrika. Nio av tio barn med hiv lever i Afrika. Hälften av dem dör innan de fyller två år. Och fler än 15 miljoner barn har hittills förlorat båda sina föräldrar i sjukdomen.

Om det visar sig att de preliminära resultaten från den senaste studien stämmer räcker det ändå inte för att ropa hej. Forskarna bedömer fortfarande – förutsatt att tillräckligt mycket pengar anslås till fortsatt forskning – att det kommer att dröja omkring tio år innan det finns ett slutgiltigt hiv-vaccin på marknaden.

Pengar är helt enkelt ett nyckelbegrepp i hela diskussionen om hiv/aids och inte bara när det handlar om vaccin utan även i fråga om behandlingsmedicin.

Med de nuvarande internationella patentreglerna finns inga krav på industrin. Endast omkring 1 (!) procent av de nya läkemedelsprodukter som tagits fram under patentskydd de senaste

25 åren har varit avsedda för människor i låginkomstländer. Av detta kan vi dra den enkla slutsatsen att rådande patentregler inte fungerar som drivkraft för utveckling av läkemedel mot sjukdomar som oproportionerligt drabbar fattiga människor.

Att ett möjligt genombrott vad gäller hiv-vaccin ändå skett beror till stor del på det starka gräsrotsarbete som pågår för att bekämpa hiv/aids och som bland annat lett till privata initiativ som att Bill Gates donerat stora summor till forskning samt att USA:s regering och EU gått in med pengar. Satsningarna från läkemedelsindustrin – som tjänar sina stora pengar på storsäljande läkemedel som antidepressiva mediciner och magsårmedicin i i-länder – är när det kommer till forskning för hiv-medicin och hiv-vaccin fortfarande minimala. De tjänar ju nästan inga pengar på sådana läkemedel så varför satsa?

LÅT OSS DÄRFÖR FORTSÄTTA ifrågasätta dagens patentregler – men låt oss också minnas att segrar är möjliga. År 2000 framstod det som närmast oöverstigitligt att inom ramen för Världshandelsorganisationens handelsregler göra hiv-medicin så billig att den kunde bli tillgänglig för fattiga människor. Ändå kom en överenskommelse till stånd i Doha 2001 som innebar ett undantag från regelsystemet, när folkhälsan var hotad, vilket ledde till en prissänkning med 99 procent på hiv-medicin i vissa länder.

Nästa steg i kampen måste bli att åstadkomma ett helt nytt finansieringssystem för läkemedelsforskning – som inte grundas i kortsiktiga vinstintressen utan i alla människors rätt till god hälsa.

RB